

Szkoła Podstawowa im. Wojciecha Kułacha Wawrzyńcoka w Gliczarowie Dolnym

1910-2010

Pełna uroku zabudowa Gliczarowa.

Gliczarów Dolny

Gliczarów Dolny jest najmniejszą miejscowością gminy Biały Dunajec i jedną z najpiękniej położonych wsi w paśmie Pogórza Spisko – Gubałowskiego, skąd rozciągają się piękne widoki na Tatry. Istnieją dwie koncepcje etymologiczne dotyczące nazwy Gliczarów – pierwsza wiąże ją z niemieckim „Gletscher” (lodowiec), druga zaś z wołoskim „gličiar” (wiatr). Ze względu na położenie wsi obie te koncepcje wydają się prawdopodobne i w jakiś sposób odzwierciedlają charakter osady. W zalesionej dolinie potoku, w której mieści się dolna część Gliczarowa nawet w największe upały jest chłodno, natomiast „wyrch” jest smagany nieustannym wiatrem. Jak mówią tutejsi mieszkańcy - „Na Wójciznie duje piyrsy i ostatni wiatr”. Istnieje także legenda, opowiadana niegdyś przez sławnego poetę Podhala Andrzeja Skupnia – Florka, według której nazwa miejscowości pochodzi od znalezionej jakoby w dolinie Gliczarowa skarbu w postaci „sulocka z glajcarami” - czyli austriackimi „krajcarami” – srebrną, a później miedzianą monetą.

Początki Gliczarowa datowane są na lata dwudzieste XVII w. Wtedy to starosta nowotararski Stanisław Witowski prowadził na Podhalu intensywną akcję kolonizacyjną, zakładając szereg miejscowości: Witów, Dziańisz, Groń, Obidową, Białkę, Bukowinę, Brzegi, Olczę, Poronin, Ząb, a także Gliczarów. Zasadzcą był Marcin Bafia, którego syn, Andrzej, otrzymał z rąk króla Jana Kazimierza przywilej na sołectwo w „Gleycarowie”. Wieś lokowana była na prawie wołoskim, co wyraźnie wskazuje, że pierwsi jego mieszkańcy zajmowali się głównie hodowlą owiec i rolnictwem, dzielnie walcząc z trudnymi warunkami bytowymi.

Po drugiej wojnie światowej wieś została administracyjnie podzielona na dwie części: Gliczarów Dolny i Gliczarów Górny. Lata powojenne przyniosły jej szybki rozwój – została zelektryfikowana, zbudowane zostały drogi, wzrosła liczba mieszkańców. Współcześnie, jak podaje sołtys - Anna Polak we wsi zameldowanych jest około 500 mieszkańców.

Dzisiaj, podobnie jak całe Podhale, Gliczarów powoli traci swój rolniczy – pasterski charakter, stając się miejscowością turystyczną. Powstała tu stacja narciarska, pojawiły się restauracje, pensjonaty i gospodarstwa agroturystyczne.

4

Uczniowie szkoły.

5

Dzieje szkoły

W początkowym okresie intensywnej germanizacji szkół w zaborze austriackim, poziom nauczania był niski, a sieć placówek szkolnych bardzo rzadka. W połowie XIX w. niewiele ponad dwadzieścia procent dzieci w wieku 7 – 12 lat było objętych szkolnictwem elementarnym. Sytuacja znacznie się poprawiła po uzyskaniu przez Galicję sporej autonomii w ramach Austro – Węgier. W 1866 r. została powołana Rada Szkolna Krajowa, odrębna przez pewien czas galicyjska władza oświatowa nad szkołami ludowymi i średnimi. Szkoły ludowe stały się obowiązkowe i bezpłatne, językiem nauczania został język polski. Powstało wiele nowych placówek, również na wsiach. Także mieszkańcy Gliczarowa dążyli do utworzenia w swojej miejscowości szkoły, w której kształcić miały się ich dzieci.

Kronika szkolna.

Dom, w którym odbywały się zajęcia.

Pierwszy budynek szkoły.

Uczniowie przy budowie szkoły.

*Do roku szkolnego 1913/14 nie notowano kroniki szkolnej, wskutek braku księzek. Chociaż trochę, wspomnie przebieg lat minionych.
W roku szkolnym 1910/11 została zorganizowana szkoła. Nauczycielką była p. Łofia Kociołowa, gdzie obowiązkowo nauczycielskie pełniła jeden rok. Przewieszona na stałą posadzi do Bronowia, tu zaś zamieszkała, na była p. Karimira Dejwodowa.*

Kronika szkolna

Te starania odniosły skutek: 25 marca 1910 roku uchwałą Rady Gminy w Gliczarowie została utworzona czteroklasowa szkoła, która działała od pierwszego września 1910. Zajęcia odbywały się w domach prywatnych. Niestety, w wyniku działań wojennych, powołania nauczyciela do wojska, częstych zmian kadry, szkoła podupadła i w pierwszej połowie 1917 roku zakończyła swoją działalność.

Po pierwszej wojnie światowej, po powrocie wielu gliczarowian z walk na froncie, wrócono do pomysłu budowy i uruchomienia szkoły. Tworzenie drewnianego obiektu rozpoczęto w 1922 roku, a ukończono w 1925. 18 listopada 1925 roku odbyło się uroczyste poświęcenie budynku. Dzieci uczyły się w nim i dodatkowo w dwóch prywatnych domach. W 1968 roku oddano do użytku nową, murowaną szkołę. Jej budowę rozpoczęła pani Emilia Tumidajewicz, ówczesna kierowniczka szkoły, a ukończył późniejszy wieloletni dyrektor, pan Wojciech Kalinowski.

Przez cały okres istnienia szkoły prowadzona jest kronika szkolna, w której zapisuje się najważniejsze wydarzenia z życia szkoły i wsi.

Uczniowie przy budowie szkoły.

Wojciech Kułach Wawrzyńcok

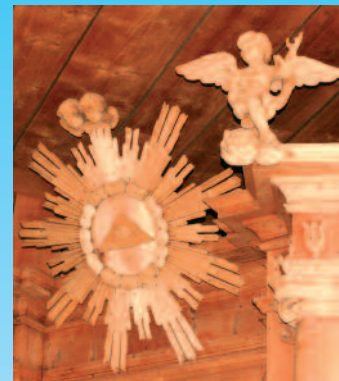

Ważnym wydarzeniem w życiu szkoły było nadanie jej imienia Wojciecha Kułacha Wawrzyńcoka, rzeźbiarza ludowego z Gliczarowa.

Wojciech Kułach (1810 – 1897) to najbardziej znany z podhalańskich rzeźbiarzy ludowych. Ten niezwykle wszechstronny artysta zajmował się nie tylko rzeźbą w drewnie, ale i w kamieniu, co było znacznie rzadsze na Podhalu. Ponadto jego zainteresowania obejmowały także meblarstwo i rusznikarstwo (wykonywał inkrustowane strzelby). W młodości na piechotę dotarł do Rzymu, gdzie ogromne wrażenie wywarła na nim włoska sztuka i architektura. Baro-

kowe formy, przetworzone w niezwykle sposób przez tego wybitnego samouka można dostrzec w wielu jego pracach. Przykładem jest najbardziej znane dzieło - ołtarz w Starym Kościółku w Zakopanem. Wiele jego kapliczek do dziś można podziwiać w podhalańskich miejscowościach: Gliczarowie Dolnym i Górnym, Białym Dunajcu, Białce, Bukowinie, Szaflarach, Jurgowie i Ludźmierzu.

Szkoła dzisiaj

Obecny budynek szkoły.

Dzięki projektowi nauczycieli „Wszyscy Święci Wawrzyńcoka” powstał „Szlak Wojciecha Kułacha Wawrzyńcoka – Dziedzictwo Kulturowe Podhala”, pracownia – galeria i izba regionalna poświęcona patronowi szkoły, gdzie kultywuje się tradycje regionalne poprzez uczestnictwo młodzieży i dzieci w warsztatach malarskich i rzeźbiarskich, naukę tańca i śpiewu góralskiego w zespole „Zawierucha”, prowadzonym przez absolwentkę naszej szkoły Annę Kułach i jej męża Adama.

Prowadząca zespół i członkowie kapeli to potomkowie Wojciecha Kułacha Wawrzyńcoka. Zespół wystąpił podczas Świątowych Dni Polonii na Ukrainie. Uczniowie naszej szkoły odnoszą sukcesy w różnych dziedzinach. W szkole działa teatr szkolny, który zdobywał nagrody w konkursach wojewódzkich w Nowym Sączu i w Krakowie pt. „Przegląd twórczości patriotycznej” oraz ogólnopolskich (festiwal w Ciechanowie).

Uczniowie wyjeżdżali na „zielone szkoły”. Od wielu lat trwa współpraca ze stowarzyszeniem Wspólnota Polska, w ramach której odwiedzają nas uczniowie z Polskiej Szkoły im. J. Piłsudskiego w Daugavpils na Łotwie, my zaś byliśmy na Ukrainie, Litwie i Łotwie.

Uczniowie naszej szkoły systematycznie zdobywają wiedzę o naszej małej ojczyźnie na dodatkowych zajęciach z wychowania regionalnego, obejmujących muzykę, plastykę, historię regionu, tradycje i zwyczaje. Dzięki temu biorą

Odsłonięcie tablicy patrona szkoły.

Pracownia rzeźby.

Młodzi artyści.

udział w konkursach, w których zdobywają liczne nagrody. W konkursie „Poznajemy Ojcowiznę” czterokrotnie zostali laureatami wojewódzkimi, raz ogólnopolskimi, w konkursach plastycznych – laureatami ogólnopolskimi i międzynarodowymi, co roku godnie reprezentują szkołę w konkursach gawędziarskich i recytatorskich. Odbędzie się także wystawa prac uczniów w GOK w Białym Dunajcu oraz wystawa prac uczniów i Barbary Piszczyk – Malaciny wykonanych w ramach warsztatów „mistrz i uczniowie” pt. „Świat sercem malowany”. Oczywiście zainteresowania naszych uczniów nie kończą się na regionie, interesują się również sprawami Unii Europejskiej, zajęli II miejsce w wojewódzkim konkursie „Europa w szkole”.

W roku szkolnym 2009/2010 otwarto w szkole gminny punkt przedszkolny (projekt unijny), do którego uczęszczają dzieci z gminy Biały Dunajec.

Rok 2010 to rok jubileuszowy – rok spotkań, wspomnień i głównych uroczystości, zaplanowanych na 25 września, podczas których odbędzie się poświęcenie sztandaru szkoły ufundowanego przez mieszkańców wsi przy współudziale OSP z Gliczarowa Dolnego.

Zespół góralski „Zawierucha” działający przy szkole

Alfabetyczny wykaz nauczycieli uczących w szkole (według kroniki szkolnej)

1. Babczakiewicz ? – 1914/15
2. Bachleda Elżbieta – 2005 – 2007
3. Barnaś Janina
4. Bażela Marta – 1986/87
5. Blicharski Bogusław – II sem. 1997
6. Cabata Zdzisław – 1988/89
7. Cachro Janina – 1968 – 1970
8. Chyc Marzena – II sem. 2006
9. Chyc – Myrmuła Stanisław – 2000 – do chwili obecnej
10. s. Cieślak Danuta – 1990 – 1992
11. Ciszek Krystyna – 199/2000
12. Dorula Maria – 2009/2010
13. s. Dycha Grażyna – 2003 -2005
14. Dymara (Cieślak) Wiesława – 1956 - 1966
15. **Galdyś (Kalinowska) Barbara** – 1979 – do chwili obecnej **(1985-1993)**
16. ks. Gałuszka Antoni – 1929/1930
17. Gawron Sabina – 2002/2003
18. **Gebelówna Maria – 1935/36**
19. **Grzybek Bogumiła** – 1988 – I sem. 97 **(p.o. 1993 - I sem 1997)**
20. **Guziak Irena – 1953/54**
21. s. Gwóźdź Ewa – 2002/2003
22. Handzel Teresa – 1993 – 1999
23. Jachimowski Andrzej – 2005 – do chwili obecnej
24. **Janiga Zenon – 1954 – 31 XII 1956**
25. Jankowska Aniela – 1987 – 91
26. s. Józwiak Teresa – 2005 – do chwili obecnej
27. Kacwin Monika – 2008/2009
28. Kalinowska Weronika – 1967 – 1994
29. **Kalinowski Wojciech** – 1967 – 1994 **(1967-1985)**
30. Kolbrecka Józefa – 2006 – 2009 (biblioteka)
31. Kostur Iwona – 1998 – I sem. 2000
32. Koterba Karol – 2009/2010
33. Kowalczyk (Ubiak) Józefa – 1954 – 1976
34. Krzyszkiewicz Monika – II sem. 2008 – 2009
35. Kudasik Wojciech – 1995 – 2000
36. Leń Tadeusz – 1997/98, II sem 2010
37. s. Łukawska Barbara – 1997 – 2002
38. s. Maciąg Joanna – 1992 – 1997
39. Makowska Zofia – 1915 – I półrocze 1917
40. Marciniak Maria – 1945/46
41. Matejko Adam – 1985/86
42. ks. Matura Mieczysław – 1956 - 1959

43. Mazur – Leśniak Lucyna – II półrocze 2004 – do chwili obecnej
44. Mazur Tomasz – 2003 – do chwili obecnej
45. Mędoń Piotr – 1999 – II sem. 2004
46. Mozdyniewicz Anna – 1970 - 1972
47. Niedosiał Kazimiera - 1949 – 6 tygodni
48. Nowaczyk (Jankowska) Teresa – 1988-1990
49. **Nowak (Barnaś) Ewa** – 1985 do chwili obecnej **(2002-do chwili obecnej)**
50. Para Halina – 2009/2010
51. **Pawilkowska (Karelus) Zofia** – 1980 – I semestr 2005 **(p.o. I sem 1997-2002)**
52. Piszczór-Malacina Barbara – 2003 do chwili obecnej
53. ks. Ponierski Ludwik 1959 – 1961
54. Ptak Norbert – 2008/2009
55. ks. Puczka Władysław - ? – 1956
56. Pyrdol Krzysztof – 1994/95
57. Radke Anna – 1999 – 2003
58. Recówna Zofia – 1910/1911
59. Rydel Lucjan – 01.II – 24. II. 1934
60. Rzepka (Giza) Barbara – II semestr 93 (1998/99)
61. Serwatowicz (Smolka) Beata
62. Smajdor Ireneusz – 2000-2002
63. **Sokółska Emilia – 1936-1939**
64. Sójka Anna – 2007-2009
65. Stawarska (Polak) Elżbieta – II semestr 2007 – I semestr 2008
66. Strama Aniela – 1953/1954

67. Szal Bogusław – 1983/1985
68. Szybkwowska Bożena – II semestr 2004
69. Świeboki Franciszek – 1913/1914
70. Świerczyńska (Leśniak) Barbara - 2002 do chwili obecnej (urlop wychowawczy)
71. **Tąkiel Eugenia – 1952/1953**
72. Timek (Palider) Anna – 2007 do chwili obecnej

73. Tumidajewicz Emilia – 01.I. 1957/1967
74. Tylka Andrzej – II semestr 1997
75. Wojewodówna Kazimiera – 1911 - 1913
76. Wołowicz – Mitan Renata – 2004-I semestr 2008
77. **Wyrostek Helena** – (1925-1935)**(1939-1952)**
78. Ziółkiewicz Ksymena – 2001/2002
79. Zdun Anna – II semestr 1988

Czerwonym kolorem zaznaczono nauczycieli pełniących funkcję dyrektora szkoły wraz z latami pełnienia funkcji.

Zespół „Zawierucha”.

Punkt przedszkolny.

Figura św. Jana Nepomucena.

Izba regionalna poświęcona patronowi.

**Szkoła Podstawowa
im. Wojciecha Kulacha Wawrzyńcoka**

Gliczarów Dolny 70

34-425 Biały Dunajec tel. 018 2073196

e-mail: szkolagliczarowdolny@op.pl

Gminny Ośrodek Kultury im. gen. bryg. A. Galicy

ul. Jana Pawła II 363 34-425 Biały Dunajec

tel. 182001690, fax. 182073330

e-mail: gok@bialydunajec.com.pl